

refers to the role of diplomacy in ensuring military security and the importance of military power in foreign policy. The article also notes the place of relations between the military and diplomats in the field of civil- military cooperation. At the end of the considered changes in foreign policy against military threats.

Key words: *foreign policy, military security, diplomacy, war, threat of war, the power of the state civil-military cooperation.*

УДК 32:37.014.5

К. М. Малярчик, аспірантка

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДЕРЖАВНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ

Розглянуто основні концептуальні визначення понять «державна політика» і «державна освітня політика» у західному та вітчизняному наукових дискурсах. З'ясовано значення англійських термінів та означено їх співвідношення із традицією української політичної думки. Окреслено співвідношення державної політики та державної освітньої політики. Проаналізовано існуючі тлумачення державної освітньої політики та розкрито її сутнісні характеристики.

Ключові слова: *державна політика, державна освітня політика, public policy, public educational policy.*

Актуальність проблеми. Зараз Україна опинилася у складному політико-економічному та соціально-культурному становищі. В усіх сферах суспільного буття, серед яких й освітня галузь, накопичуються нерозв'язані проблеми, що з часом посилюються. Державна освітня політика вбачається одним з найважливіших напрямів загальної політики держави, оскільки справляє безпосередній вплив на становлення нового покоління громадян. Отже, вона виступає інструментом забезпечення фундаментальних прав і свобод особистості, підвищення темпів соціально-економічного і науково-технічного розвитку, гуманізації суспільства і зростання культури. Проблема формування зваженого та ефективного державного курсу з реформування освітньої галузі дедалі стає актуальнішою. Для вироблення та імплементації державної освітньої політики важливо розуміти її зміст, механізми та основні напрями її реалізації, адже сьогодні у цій площині існує помітна концептуальна плутанина.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Дослідженню проблематики державної політики у галузі освіти присвячено чимало праць як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, серед яких розвідки В. Андрушенка, А. Бардашкевича, Л. Белла, В. Гальперіної, Д. Джонса, Д. Дзвінчука, В. Журавського, І. Іванюк, К. Корсака, В. Кременя, Б. Лінгарда, І. Налєтової, С. Ніколаєнка, В. Огнів'юка, В. Полонського, Ф. Різві, В. Савельєва, О. Смоліна, Г. Стівенсона, В. Чистохвалова та ін.

Водночас у вітчизняній науковій літературі досі не знайшла глибокого і комплексного узагальнення концептуалізація державної освітньої політики у взаємозв'язку із поняттям «державна політика» та підходами до визначення цих термінів західною політичною наукою. Не повною мірою репрезентовано аналіз існуючих тлумачень цих категорій.

Отже, **метою** статті є визначення змісту поняття «державна освітня політика» та виявлення її сутнісних характеристик.

Виклад основного матеріалу. Перш ніж розкрити зміст та виявити сутнісні характеристики поняття «державна освітня політика», доречно окреслити концептуальне поле більш широкого поняття «державна політика». У сучасній політико-соціологічній літературі існує значна кількість його тлумачень. Останнім часом з'ясуванню сутності цієї категорії приділяється дедалі більше уваги. Водночас очевидною є термінологічна плутанина, що породжує невизначеність і відсутність загальноприйнятого об'єднаного поняття, а також використання поряд з ним інших споріднених термінів.

Термін «політика» є вельми багатозначним. В англійській мові існують три різні значення: *polity* (як форма), *policy* (як зміст) та *politics* (як діяльність), що характеризують різні аспекти і вияви однієї із життєво важливих сфер суспільства [1, с. 86–87]. У вітчизняному науковому словнику для всіх трьох виявів існує лише одна зазначена категорія, що впливає на семантичну невизначеність. За словами О. Дем'янчука, для розуміння різниці у змісті цих термінів треба звернути увагу на те, що до терміна *politics* «немає сенсу додавати ... якісь додаткові уточнення», тоді як термін *policy* вживається з різними прикметниками (публічна, державна, урядова, освітня, фінансова, податкова, транспортна тощо) [1, с. 89]. У цій статті авторка досліджує державну політику у значенні англійського терміна *policy*.

Для позначення сутності категорії «державна політика» в англійській мові є термін *public policy*, який українською також перекладається як «публічна», «громадська» або «суспільна політика». Різні науковці тяжіють до того чи іншого варіанта. О. Дем'янчук виявляє прихильність до «публічної політики» [2]. О. Кілієвич та В. Тертичка підкреслюють, що прикметник «державний» є усталеним перекладом, але разом із цим пропонують переклад «суспільна політика» як компромісний варіант між «державною» та «публічною» [3].

Л. Сморгунов, погоджуючись із тим, що публічна політика є більш тотожним варіантом перекладу, зазначає, що нині у пострадянському просторі науковці вимушені використовувати термін «державна політика» як більш адекватний [4]. Схожу думку висловлюють Е. Янг та Л. Куїнн, які впевнені, що для україно- та російськомовного середовища більш відповідним є переклад «державна політика» [5].

Зазначену категоріальну неузгодженість також спричинено різними традиціями суспільно-політичного устрою західних та пострадянських країн. Якщо на Заході головним суб'єктом суспільно-політичних процесів виступає народ, який обирає владу, то на теренах колишнього СРСР — це державна влада, яка «створює» народ. Поняття «публічна політика», актуальне для демократичних держав, відображає множинність основних гравців: суспільні і громадські об'єднання, бізнес, власне державна влада, міжнародні структури тощо. В Україні політика за своєю сутністю не є публічною, тому, на нашу думку, переклад *public policy* у розумінні «державна політика» є таким, що відповідає вітчизняній політичній традиції, але у той же час не є абсолютно тотожним. Отже, враховуючи різні точки зору науковців, ми використовуємо саме поняття «державна політика» як усталене.

Ще одним можливим аналогом української «державної політики» є переклад англійською як *state policy*. Однак, як зазначає В. Тертичка, цей еквівалент є некоректним та доволі спрощеним варіантом перекладу [6, с. 38]. В американській традиції це поняття відображає політичний курс окремого штату, на федеральному рівні використовується вже зазначене *public policy*.

Також для позначення змісту державної політики деякі вітчизняні науковці використовують англійські терміни: *public administration*, *public management*, *governance*. Як і з попереднім варіантом, перелічені категорії лише частково передають її зміст, а отже, не є повністю тотожними поняттями. Вони радше стосуються процесу безпосереднього керування та врядування.

Таким чином, з огляду на особливості розуміння поняття «державна політика» у західному та пострадянському наукових дискурсах спостерігаються певні відмінності у тлумаченні цього терміна. За тривалі роки концептуалізації цього явища західними науковцями накопичена значна кількість визначень, які варіюються від розмитих до більш чітких. Наприклад, найбільш узагальнене тлумачення пропонує Т. Дай: «Державна політика — це те, що державні органи обирають робити чи не робити» [7, с. 18]. Чіткіше висловлюється Л. Пал: «Напрямок дії або утримання від неї, обрані державними органами для розв'язання певної проблеми чи сукупності взаємопов'язаних проблем» [8, с. 22]. Ж.-К. Теніг пропонує визначати державну політику як «програму дій, що є характерною для одного чи декількох публічних або урядових органів влади у рамках того чи іншого суспільного сектору або заданої сфери»

[9, с. 6]. Дж. Андерсон тлумачить її як «відносно стабільну цілеспрямовану програму дій, що здійснюється одним або групою акторів у процесі розв'язання тих чи інших проблем або нагальних питань» [10, с. 1632]. Б. Петерс надає таке тлумачення: «Це сума урядових дій, яка реалізується або прямим чином, або за допомогою певних політичних агентів і справляє вплив на життя громадян» [10, с. 1632].

На думку Ф. Різві та Б. Лінгард, державна політика існує у вигляді текстів і письмових документів різного характеру. Але у той же час вона може розглядатися як «процес» виробництва актуального тексту. Вони підкреслюють, що «політика — це набагато більше, ніж певний політичний документ або текст; вона швидше є одночасно процесом і продуктом» [11, с. 4]. У рамках такої концептуалізації «політика включає виробництво тексту, власне текст, постійне внесення модифікацій до текстів та процесу їх реалізації на практиці» [11, с. 5].

Отже, серед визначень, запропонованих західними науковцями, присутнє усвідомлення змісту державної політики як тексту або/та процесу його виробництва. Підкреслюється провідна ідея існування акторів, наділених державною владою, суспільних проблем, що вимагають свого розв'язання, а також забезпечення державних рішень [12, с. 24].

Серед українських і російських науковців помітні більш змістовні неузгодженість та розмитість. До того ж відчувається недостатність ґрунтовних розробок у цьому напрямі. Дослідники відзначають дуальний характер державної політики, що, з одного боку, спостерігається в її процесуальній спрямованості, а з другого — в управлінській складовій. У цій площині також лежить питання щодо використання категорії «державне управління» як синоніма до «державної політики». Незважаючи на спільне підґрунтя цих термінів, вони виявляють власну специфіку. Перший має більш процесуальний характер, тоді як другий — результативний.

Отже, Г. Атаманчук пропонує вважати державну політику «сукупністю цілей і завдань, що практично реалізуються державою, а також засобів, які використовуються при цьому» [13, с. 52].

Розгорнуте визначення державної політики наводиться у посібнику «Державна політика та управління» за редакцією Л. Сморгунова: це «політичний процес управлінського впливу головним чином інститутів виконавчої влади держави, на основні сфери суспільства, що спирається на безпосереднє застосування державних владних повноважень як при розробленні, так і при здійсненні стратегії і тактики регулюючого та організуючого впливу на всі компоненти та аспекти функціонування і розвитку економіки, соціальної сфери та інших підсистем суспільства шляхом розміщення ресурсів, розподілу, перерозподілу суспільних благ та інших заходів» [4, с. 67]. Незважаючи

на бажану всеосяжність, наведене визначення є доволі обмеженим. У ньому підкреслюється лише переважна роль інститутів виконавчої влади, що нівелює роль інших гілок влади і таких суб'єктів, як політичні та громадянські організації тощо.

Вітчизняна авторка А. Колодій тлумачить державну політику як «свідому діяльність владних структур та органів державного управління різних рівнів, спрямовану на регулювання суспільних відносин, забезпечення їх стабільності і розвитку відповідно до визначених цілей; спосіб суспільного врядування, що передбачає розробку і здійснення політичних програм економічного, соціального, культурного і політичного розвитку» [14, с. 503]. Це визначення виглядає доволі цілераціональним, що не завжди відповідає реальній політичній практиці, в якій часто відсутні «свідомі та відповідні цілям дії».

Український дослідник державної політики В. Тертичка пропонує визначати її як «відносно стабільну, організовану й цілеспрямовану діяльність/ бездіяльність державних інституцій, здійснювану ними безпосередньо чи опосередковано щодо певної проблеми або сукупності проблем, яка впливає на життя суспільства» [6, с. 82–83]. Слід підкреслити, що у наведеному тлумаченні припускається можливість бездіяльності, що насправді має місце у практичній імплементації державного політичного курсу, проте надто підкреслюються стабільність, організованість та цілеспрямованість дій.

Одним із провідних напрямів загальнодержавної політики є державна політика у галузі освіти. Останнім часом серед пострадянських учених помітне підвищення інтересу до цієї категорії. Водночас в українському, так само як і в російському, науковому дискурсі більшість науковців не розглядають політику у галузі освіти як самостійний напрям, у кращому разі вони включають її до структури соціальної або культурної політики [15]. Вітчизняні вчені звертаються до питання дослідження державної освітньої політики у взаємозв'язку з іншими суспільно-політичними темами. Це спричиняє відсутність ґрунтовних напрацювань у цьому напрямі. Натомість на Заході існують окремі галузі наукового знання: *Education Policy Analysis* (аналіз освітньої політики) та *Education Policy Study* (дослідження освітньої політики), що покликані на різних рівнях вивчати особливості реалізації цього вектора державної політики. Як і в ситуації з категорією «державна політика», існує проблема визначення дефініції «державна освітня політика», що актуалізується в умовах інтеграції вітчизняного суспільствознавства до світового наукового середовища. Питання встановлення термінології щодо аналізу освітньої політики, яка б «відповідала західній практиці застосування основних понять та не суперечила українським традиціям», залишається невирішеним [16, с. 79].

Як зазначають українські дослідники В. Андрущенко та В. Савельєв, загальне поняття «освітня політика» українською мовою «може відповідати принаймні трьом варіантам англійською мовою — «education(al) politics», «education(al) policy» та «education politics and policy» [1, с. 100].

Визначення освітньої політики як *politics* спирається на визначення її в політичній науці як сфери «взаємовідносин різних соціальних груп та індивідів у межах використання інститутів публічної влади задля реалізації своїх суспільно значущих інтересів і потреб» [6, с. 66]. Відповідно освітня політика у цьому значенні (*education politics, politics of education, politics in education*) інтерпретується українськими дослідниками як «поле взаємовідносин різних соціальних груп, індивідів щодо використання різних владних інституцій задля реалізації своїх інтересів, потреб в одній із найважливіших сфер суспільного буття — освіті» [17, с. 8].

У широкому сенсі поза прив'язкою до основного суб'єкта освітня політика у значенні *policy* ґрунтується на її інтерпретації як «визначеного курсу дій, який обрала і якого дотримується влада, керівник, політична партія. Цей курс спрямований на розв'язання соціально значущих проблем, в тому числі і освітніх» [1, с. 141]. У цьому сенсі освітня політика (*education policy*) визначається як «низка дій, спрямованих на досягнення цілей освітніх організацій та/або системи освіти» [18, с. 14]. Ми досліджуємо державну освітню політику саме у значенні *education policy*.

У науковому дискурсі західних країн освітня політика (*education policy*) переважно тлумачиться як один із напрямів загальної державної політики, що реалізується у сфері освіти. При цьому дослідники не схильні надавати конкретні визначення, натомість ґрунтовно описують зміст цього явища у власних розгорнутих роботах. Серед існуючих тлумачень помітні чіткість та лаконічність.

Зокрема Л. Белл та Г. Стівенсон, зважаючи на роль суб'єкта, визначають державну освітню політику як «принципи та процес вироблення політики урядом в освітній галузі» [19, с. 8]. Вони наполягають на тому, що практично у цілому світі саме держава відіграє вирішальну роль у забезпеченні та/або регулюванні освітніх послуг.

У визначенні М. Джонса підкреслюється етапність освітньої політики. Під цією категорією він розуміє «складне явище, що складається із таких елементів: а) визначення цілей і намірів; б) ухвалення рішень щодо програми дій і пов'язаного з цим передбачення видатків; в) упровадження програми у життя; г) аналіз ефектів впровадженої у життя програми» [1, с. 144–145].

А. Люк та Д. Хоган зосереджуються на процесуальному характері освітньої політики та описують її як «прескриптивне регулювання потоків людських ресурсів, дискурсу та капіталу крізь освітні системи у напрямі до нормативних соціальних, економічних та культурних цілей» [20, с. 171].

Ф. Різві та Б. Лінгард підкреслюють сутнісні характеристики державної освітньої політики, які, на їх погляд, полягають у тому, що вона існує у вигляді державних актів, у яких сформульовано стратегічні і тактичні цілі та завдання. Науковці уточнюють, що, крім офіційних документів, політика присутня «в інших видах текстів, таких як промови та прес-релізи урядових міністрів, а також документах вищих посадових осіб» [11, с. 5]. Так само вона існує у вигляді конкретної діяльності або бездіяльності основних ланок.

Чимало тлумачень освітньої політики пропонують українські та російські науковці. Але через багатоаспектність і складність феномену відтворюється подібна ситуація із визначенням державної політики. Як синонімічні використовуються поняття: «державна освітня політика», «національна освітня політика», «суспільна освітня політика», «освітня політика України», «офіційна освітня політика» тощо, що породжує плутанину та не є коректним через різницю у суб'єктах.

Найбільш чіткими та вдалимими є короткі узагальнюючі визначення. Наприклад, заслуговує на увагу тлумачення І. Іванюк, яка під освітньою політикою розуміє «низку дій, спрямованих на досягнення цілей системи освіти» [18, с. 14].

Доволі влучними виглядають визначення українського вченого Є. Краснякова та російського науковця В. Чистохвалова. Перший тлумачить освітню політику як «діяльність держави та її інститутів, органів місцевого самоврядування із законодавчого, фінансового, організаційного забезпечення функціонування й розвитку галузі освіти» [21, с. 22]; другий — як «один з ключових напрямів внутрішньої політики держави, що має на меті створення економічних, інституційних та духовно-ідеологічних умов для здійснення основних функцій освіти, включно із формуванням здатності особистості до самореалізації, відтворенням кадрового потенціалу суспільства і вихованням громадян держави відповідно до прийнятої системи цінностей» [15, с. 9].

В. Гальперіна вважає за необхідне висвітлити процесуальний характер освітньої політики, що, на її погляд, «має такі характерні складові: визначення цілей та намірів, прийняття рішень та програми дій, впровадження їх у життя, аналіз результатів цих дій» [17, с. 8]. А власне державну освітню політику авторка тлумачить як «цілеспрямований, відносно стабільний процес, офіційний курс уряду, скерований на забезпечення функціонування системи освіти» [17, с. 9]. Схоже тлумачення формулює В. Журавський: «Державна освітня політика є системою дій щодо реалізації в суспільстві затвердженої органами державної влади і схваленої громадською думкою концепції освіти» [22, с. 11].

К. Корсак розглядає «національну освітню політику у широкому розумінні як сукупність пріоритетів і цілей, які формує уряд чи інший вищий орган

для здійснення заходів щодо удосконалення і розвитку системи освіти чи її елементів» [23, с. 112].

А. Колодій пропонує таке тлумачення державної освітньої політики: «Це вироблений, схвалений та виконуваний урядом і громадськими організаціями курс дій, спрямований на втілення в життя визначених цілей, методів і змістового наповнення учбових програм, які використовуються в освітньому процесі і призводять до розвитку мислення учнів та студентів, здобуття ними знань і навичок» [24, с. 686].

У цілому українські і російські вчені підкреслюють вирішальну роль у формуванні державної освітньої політики саме державних органів влади. Згадування про інших суб'єктів відображається лише у визначенні В. Журавського. Науковці занадто переоцінюють цілеспрямованість та результативність державної освітньої політики. Зокрема, у дефініціях К. Корсака та А. Колодій зовсім не враховується можливість неефективності вектора освітньої політики, про що, зокрема, зазначають В. Андрущенко та В. Савельєв: «А якщо дії уряду, всупереч його деклараціям, мали негативні наслідки для освіти, то як їх кваліфікувати — це політика чи ні? <...> якщо дії уряду, органів освіти, адміністрації навчального закладу призвели до протилежних результатів, і розвитку мислення не відбулось? Це політика, чи ні?» [1, с. 145–146].

В. Андрущенко та В. Савельєв наполягають на тому, що визначення державної освітньої політики повинно мати «нейтрально-інструментальний характер»: цілі її суб'єктів, засоби реалізації запланованих дій мусять визначатися в результаті здійсненого аналізу (дослідження), а не а ріогі, мета освітньої політики має розглядатися як функція, а не як ідеологічно, цілісно визначений результат. При цьому вони зазначають, що практично в усіх наявних визначеннях освітньої політики у вітчизняній літературі одразу відома її мета — «розвиток освіти» [1, с. 144–145].

При аналізі запропонованих визначень державної освітньої політики виявляється її взаємозв'язок із спорідненою категорією «державне управління освітою». При цьому останнє виступає засобом (механізмом, інструментом) для здійснення першого.

Висновки. Державна освітня політика — вельми складне явище, розуміння якого залежить від визначення більш широкого поняття «державна політика», що складає основу для її концептуалізації. У західній політичній науці існують два варіанти визначення державної політики: *public politics* як політична практика та *public policy* як державний курс або програма дій. Політика як *policy* розуміється як продукт (текст) та як процес (дискурс). В українській та російській політичних думках відчутна значна термінологічна плу-

танина стосовно визначення значення цього поняття, що спричинено складнощами перекладу, а також особливостями існуючої політичної практики. В узагальненому вигляді з урахуванням проаналізованих визначень державну політику доречно тлумачити як напрям дій органів державної влади всіх рівнів та інших залучених суб'єктів, що спрямований на управління суспільно-політичними, економічними, культурними та іншими процесами, а також розв'язання проблем у цих сферах з урахуванням коротко- і довгострокових цілей, існуючих або планованих ресурсів і перешкод.

У тлумаченні терміна «державна освітня політика» (*public educational policy*) також відзначається категоріальна неузгодженість, що ускладнює вироблення єдиного об'єднуючого поняття. Попри це існує низка ґрунтовних визначень, які складають підґрунтя подальших розвідок. Спираючись на існуючі визначення державної політики у сфері освіти, її можна розуміти як певний курс або напрям дій держави у взаємодії з іншими політичними акторами щодо способу реалізації освітнього процесу та управління освітньою системою в цілому.

Отже, подальшого вивчення вимагає надбання світової політичної думки та приведення українського категоріального апарату у співвідношення до нього. Важливим вбачається створення об'єднавчого концептуального поля для дослідження окремих сутнісних характеристик державної освітньої політики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрущенко В. Освітня політика (огляд порядку денного) / В. Андрущенко, В. Савельєв. – К. : Леся, 2010. – 368 с.
2. Дем'янчук О. П. «Державна політика» та «публічна політика»: варіант перехідного періоду / О. П. Дем'янчук // Наук. зап. – 2000. – Т. 18 : Політичні науки. – С. 31–36.
3. Аналіз державної політики в Україні: навчальна дисципліна, сфера професійної діяльності, галузь прикладних досліджень : [зб. док. і матеріалів / уклад. О. І. Кілієвич, В. В. Тертичка]. – К. : К. І. С., 2004. – 210 с.
4. Государственная политика и управление / [за ред. Л. В. Сморгунова]. – М. : «Рос. полит. энцикл.» (РОССПЭН), 2007. – (Концепции и проблемы государственной политики и управления). Ч. 1. – 2006. – 384 с.
5. Янг Е. Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики : [практ. посіб. для радника з держ. політики у Центр. і Сх. Європі] / Е. Янг, Л. Купінн ; [пер. з англ. С. Соколик ; наук. ред. пер. О. Кілієвич]. – К. : К. І. С., 2003. – 120 с.
6. Тертичка В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні / Валерій Тертичка. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. – 750 с.

7. Dye Th. Understanding Public Policy / Thomas R. Dye. – NJ : Prentice-Hall, 1972. – 305 p.
8. Пал Л. Аналіз державної політики / Леслі Пал ; [пер. з англ. І. Дзюб]. – К. : Основи, 1999. – 422 с.
9. Thoenig J.-C. L'analyse des politiques publiques / J.-C. Thoenig, M. Grawitz, J. Leca // *Traité de Science Politique*. – 1985.: tome no 4. – Paris : Presses Universitaires de France. – P. 1–60.
10. Encyclopedia of Public Administration and Public Policy / [edited by E. M. Berman, J. Rabin founding editor] (second edition, 3-volume set). – N. Y. : Taylor & Francis Group, 2008. – 2104 p.
11. Rizvi F. Globalizing education policy / Fazal Rizvi, Bob Lingard. – London : Routledge, 2010. – 228 p.
12. Public Policy Analysis / [P. Knoepfel, C. Larrue, F. Varone and other]. – Bristol : The Policy Press, 2007. – 317 p.
13. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления : курс лекций / Г. В. Атаманчук. – М. : Юрид. лит., 1997. – 400 с.
14. Політологія / [А. Колодій, В. Харченко, Л. Климанська, Я. Космина]. – К. : Ельга-Н, Ніка-Центр, 2000. – 584 с. (Кн. перша: Політика і суспільство. Кн. друга: Держава і суспільство).
15. Чистохвалов В. Н. Современная образовательная политика России : учеб. пособие / В. Н. Чистохвалов. – М. : РУДН, 2008. – 246 с.
16. Савельєв В. Проблемне поле освітньої політики в Україні / В. Савельєв // *Філософія освіти*. – 2005. – № 2. – С. 78–94.
17. Гальперіна В. О. Освітня політика в трансформаційному суспільстві: соціально-філософський аналіз : автореф. дис. ... канд. філос. наук : спец. 09.00.03 «Соціальна філософія та філософія історії (філософські науки)» / В. О. Гальперіна / АПН України, Ін-т вищ. освіти. – К., 2003. – 17 с.
18. Іванюк І. Освітня політика : навч. посіб. / І. Іванюк. – К. : Таксон, 2006. – 226 с.
19. Bell L. Education Policy: Process, Themes and Impact / Les Bell, Howard Stevenson. – London : Routledge. 2006. – 192 p.
20. Luke A. Redesigning what counts as evidence in educational policy: The Singapore model / Allan Luke, David J. Hogan // *World Yearbook of Education 2006 – Education research and policy: steering the knowledge-based economy* / Jenny Ozga, Terri Seddon, Thomas S. Popkewitz (eds). – London : Routledge. 2006. – P. 170–184.
21. Красняков Є. Державна освітня політика: сутність поняття, системність, історико-політичні аспекти / Є. Красняков // *Віче : теорет. і громад.-політ. журн.* – 2011. – № 20. – С. 21–24.
22. Журавський В. С. Вища освіта як фактор державотворення і культури в Україні / В. С. Журавський. – К. : Вид. дім «Ін Юре», 2003. – 416 с.
23. Корсак К. В. Освіта, суспільство, людина в ХХІ столітті: інтегрально-філософський аналіз / К. В. Корсак. – К. ; Ніжин, 2004. – 210 с.
24. Основи демократії : [підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за заг. ред. А. Ф. Колодій]. – Львів : Астролябія, 2009. – 832 с.

ПОНЯТИЕ И СУЩНОСТНЫЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПОЛИТИКИ

Малярчик Е. Н.

Рассмотрены основные концептуальные значения понятий «государственная политика» и «государственная образовательная политика» в западном и отечественном научных дискурсах. Выявлено значение английских терминов и обозначено их соотношение с традицией украинской политической мысли. Обрисовано соотношение государственной политики и государственной образовательной политики. Проанализированы существующие трактовки государственной образовательной политики и раскрыты ее сущностные характеристики.

Ключевые слова: государственная политика, государственная образовательная политика, *public policy, public educational policy.*

PUBLIC EDUCATIONAL POLICY: THE NOTION AND KEY CONCEPTUAL CHARACTERISTICS

Malyarchik K. M.

This article surveys key conceptual definitions of 'public policy' and 'public educational policy' in Western and Ukrainian academic discourses. The author finds out the meaning of English terms and presents their correspondence to the traditions of Ukrainian political science as well as discovers their correlation against each other. The article provides the analysis of actual definitions of public educational policy and discovers its essential characteristics.

Key words: *public policy, public educational policy.*

